

Postavení žen v českých médiích

Marína Urbániková

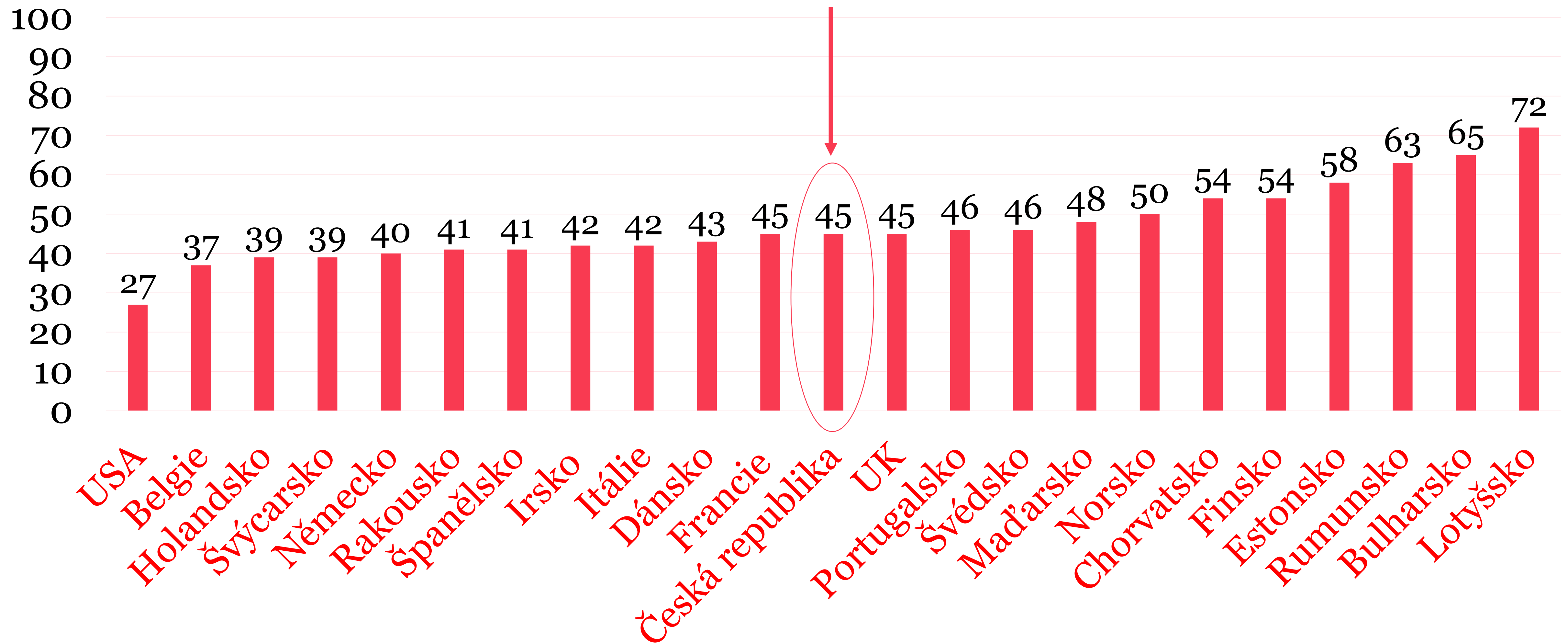
ŽENY
v médiích

14. květen 2024, Praha

Proč je to problém?

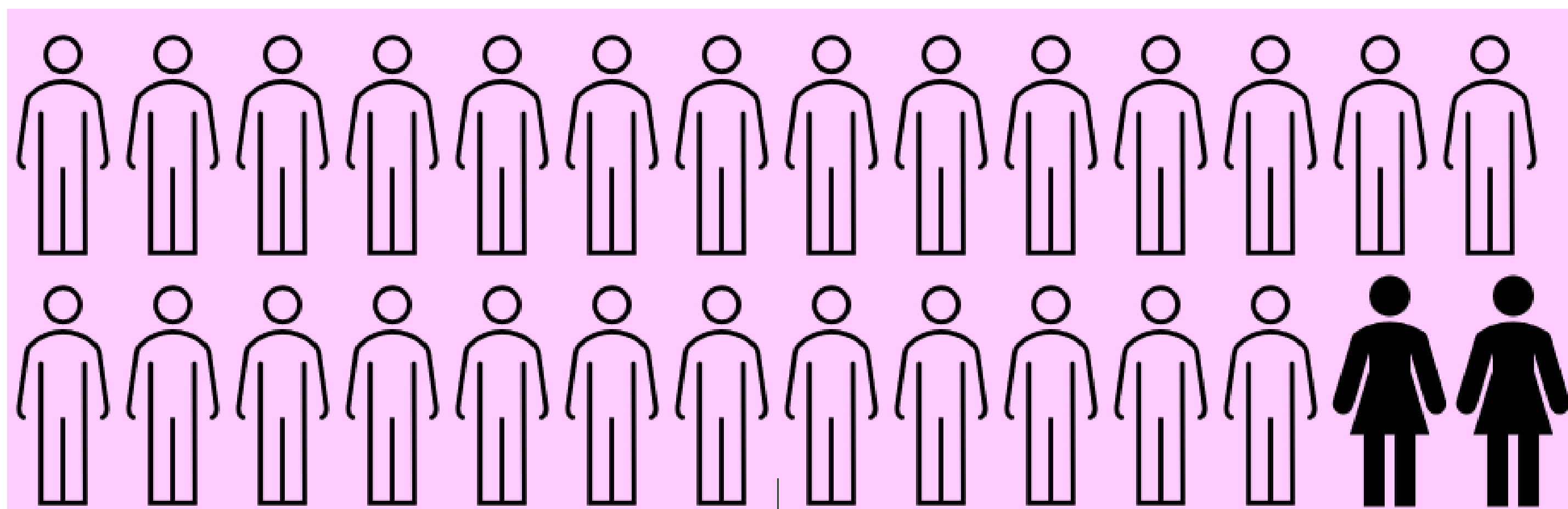
- Pluralita mediálního obsahu
 - Média nastolují veřejnou agendu
 - Diverzita v redakci → diverzita v obsahu
- Důvěra veřejnosti a vnímaná legitimita
- Rovnost a spravedlnost

Zastoupení žen v žurnalistice (%)

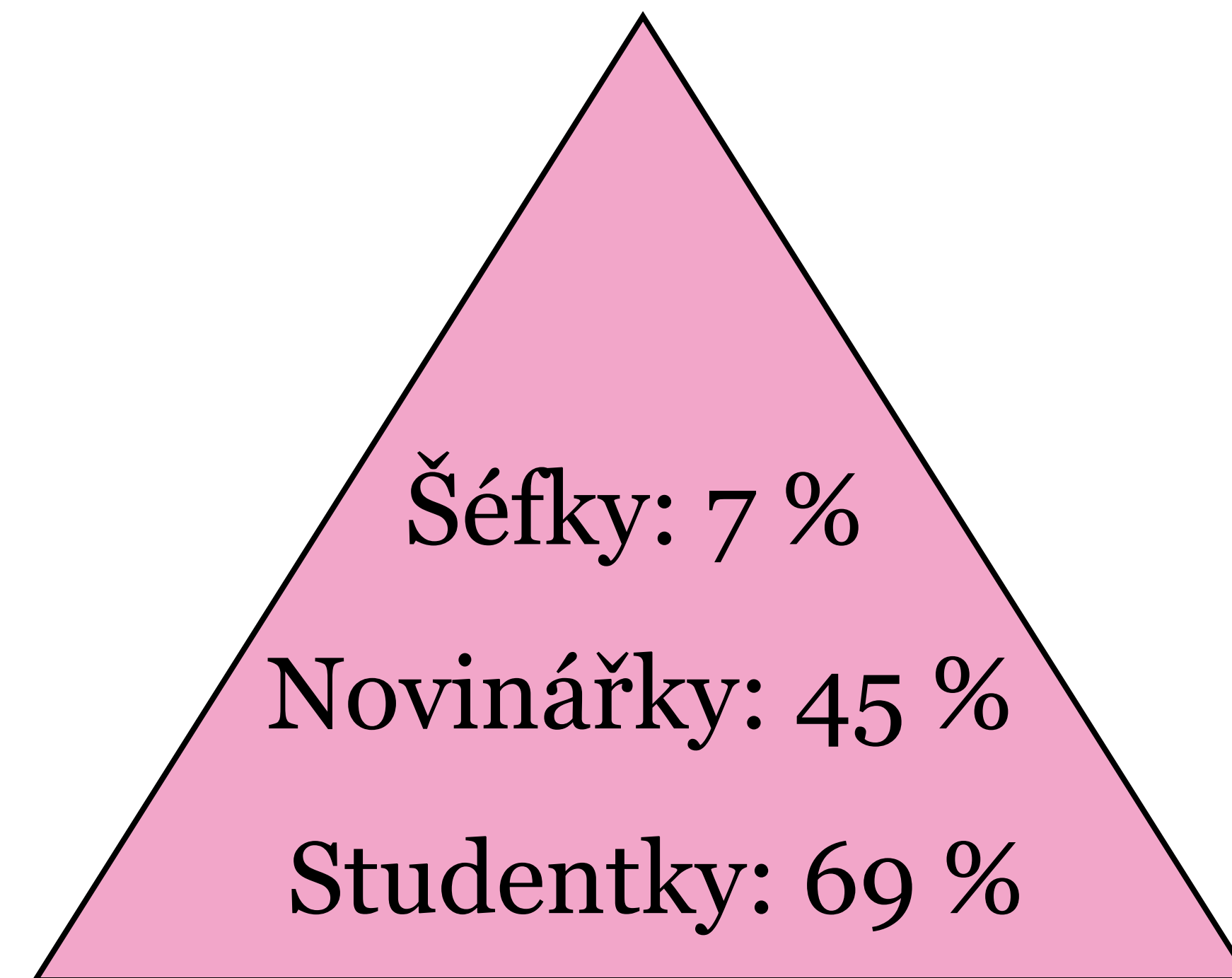

Zdroj: Worlds of Journalism Study 2 (2012-2016); ČR: Volek & Urbániková 2017

Ženy ve vedení zpravodajských médií

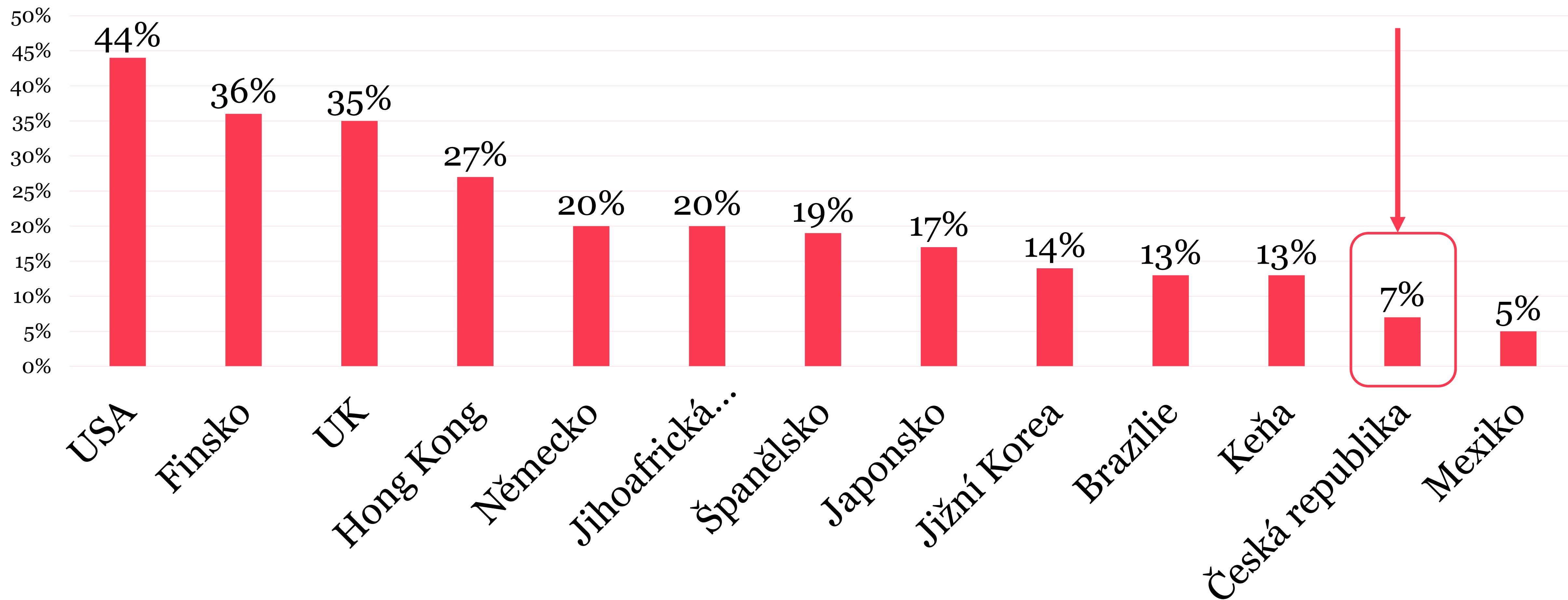

28 redakcí → 2 šéfredaktorky

Deníky: MF Dnes, Lidové noviny, Hospodářské noviny, Právo, Deník N, E15, Metro, Deník, Blesk, Aha!, Sport. **Týdeníky:** Respekt, Reflex, Reportér, Euro, Ekonom, Forbes. **Zpravodajské weby:** seznamzpravy.cz, novinky.cz, idnes.cz, aktualne.cz. **Televizní stanice:** ČT, TV Nova, TV Prima. **Rozhlasové stanice:** ČRo, Frekvence 1, Rádio Impuls. **Tiskové agentury:** ČTK.

Zastoupení žen mezi šéfredaktory hlavních zpravodajských médií

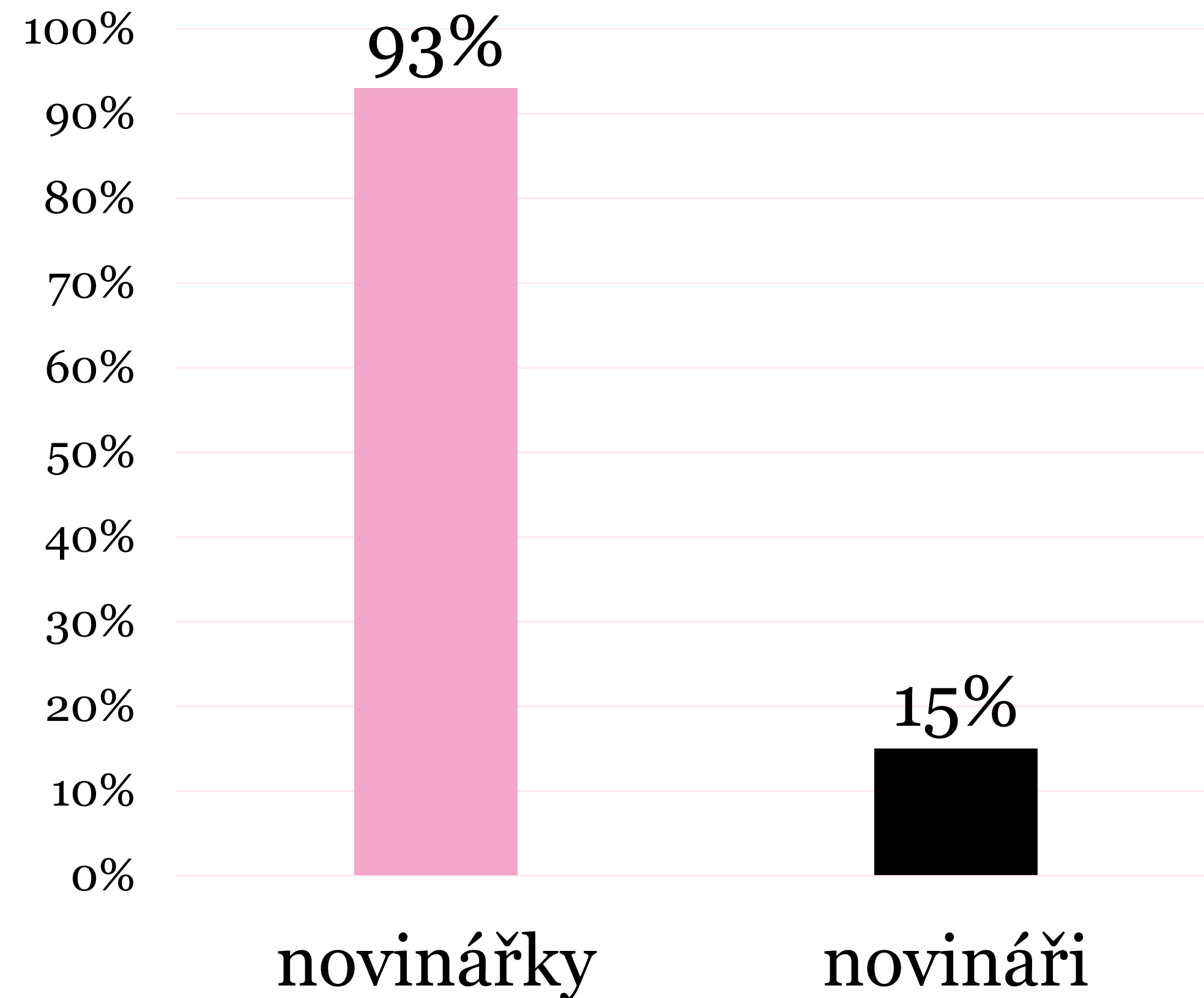
5 Zdroj (kromě ČR): Eddy, K., Ross Arguedas, A., Mukherjee, M. and Nielsen, R. K. (2023): Women and Leadership in the News Media 2023: Evidence from 12 Markets. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism. Zdroj za ČR: Urbániková 2024.

Proč?

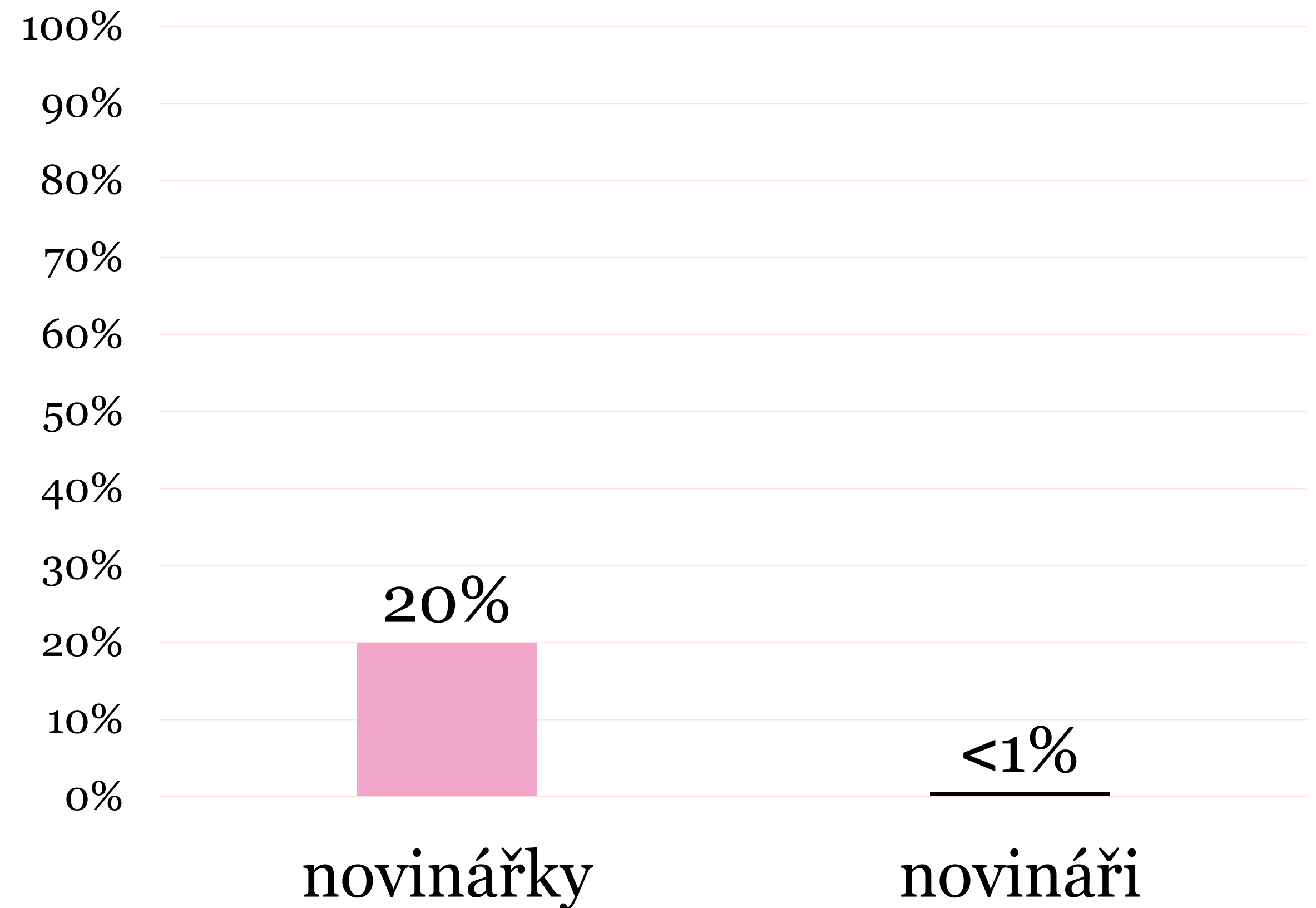
1. Skloubení rodinného a pracovního života

- Obecný faktor: dělba placené a neplacené práce
- Časově náročná profese a nepravidelná (+ těžce plánovatelná) pracovní doba
- Švarcsystém
- Chybějící sladovací opatření
- Společenská očekávání dopadají i na ty, které děti nemají/neplánují → omezování ambicí a volba slučitelných pozic

Alespoň nějaká doba na mateřské/rodičovské dovolené

Osobní zkušenost s horším zacházením v práci z důvodu rodičovství

*„Jsi žena, budeš mít brzy rodinu,
potřebujeme full time nasazení“.*

*„Šéf se mě zeptal, co ze mě bude mít,
když bude dítě nemocné. A k čemu mu
budu, když budu chtít další. Nezastal
se mne nikdo, proto jsem změnila
redakci i zaměření.“*

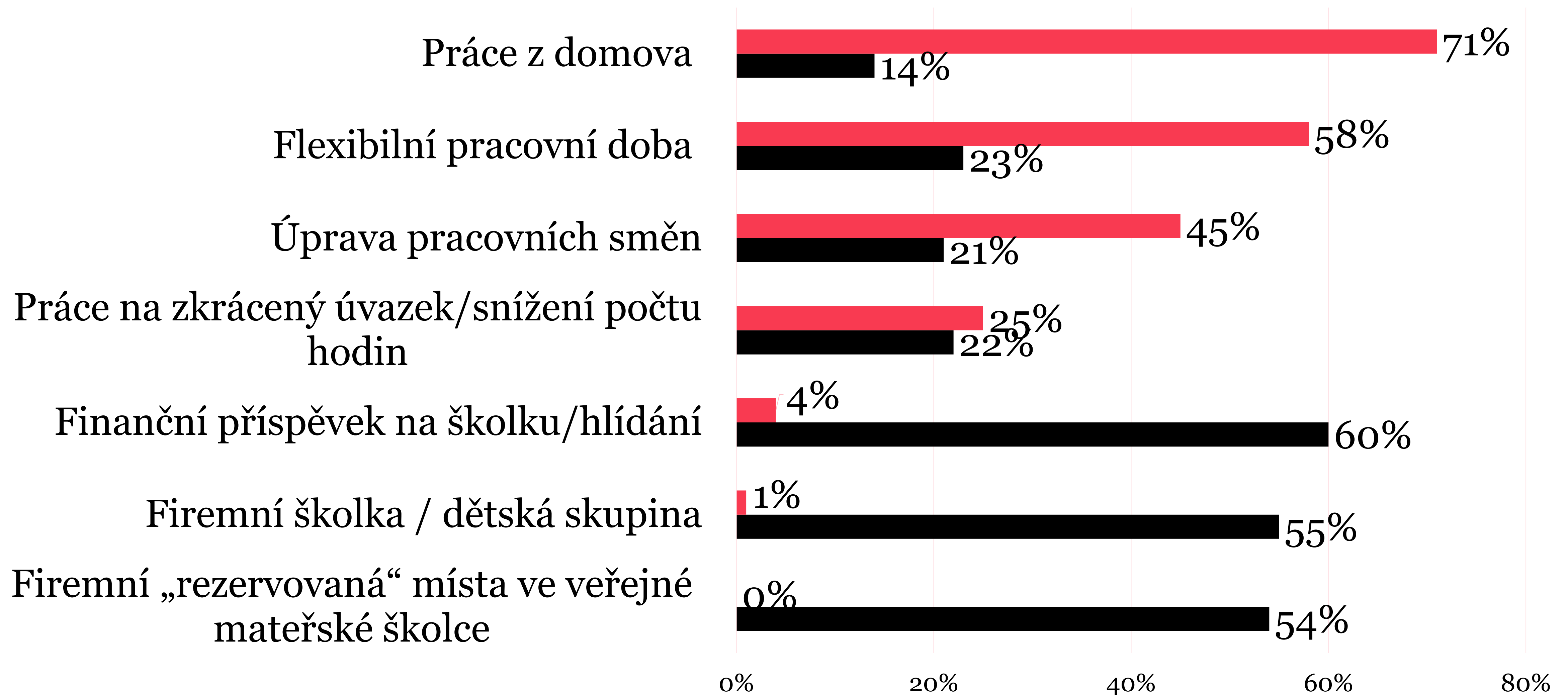

*„Bývalý nadřízený mi řekl, že neví, co by v
redakci dělal s matkou tří malých dětí.“*

Ústupky v kariéře přijaté kvůli rodičovství

Slad'ovací opatření: využívání a zájem

■ Využívám/využíval(a) jsem ■ Nevyužívám/nevyužíval(a) jsem, ale měl(a) bych zájem

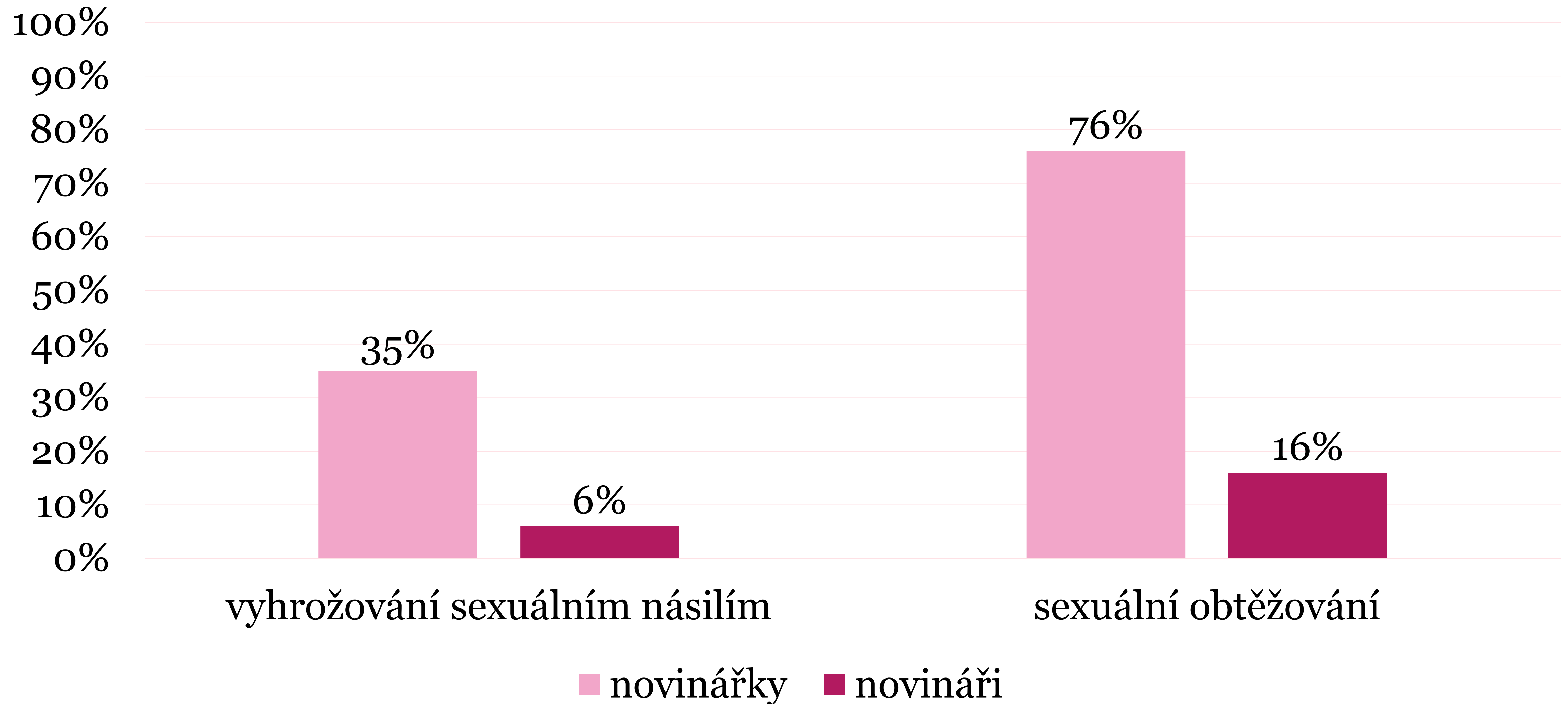
2. Netransparentní proces povyšování a maskulinní kultura

- Maskulinní kultura: žurnalistika jako vysoce konkurenční profese, kde jsou výhodou vlastnosti považovány za typicky „mužské“
- Podceňování žen, zpochybňování jejich schopností, předsudky a stereotypy
- Netransparentní povyšování a *old boys networks*
- Péče je v rozporu s ideálem vždy dostupného a spolehlivého pracovníka
→ problém po povyšování: flexibilita, zkušenost a seniorita
- Řešení: transparentní proces povyšování, mentoring, formování „neformálních ženských sítí“

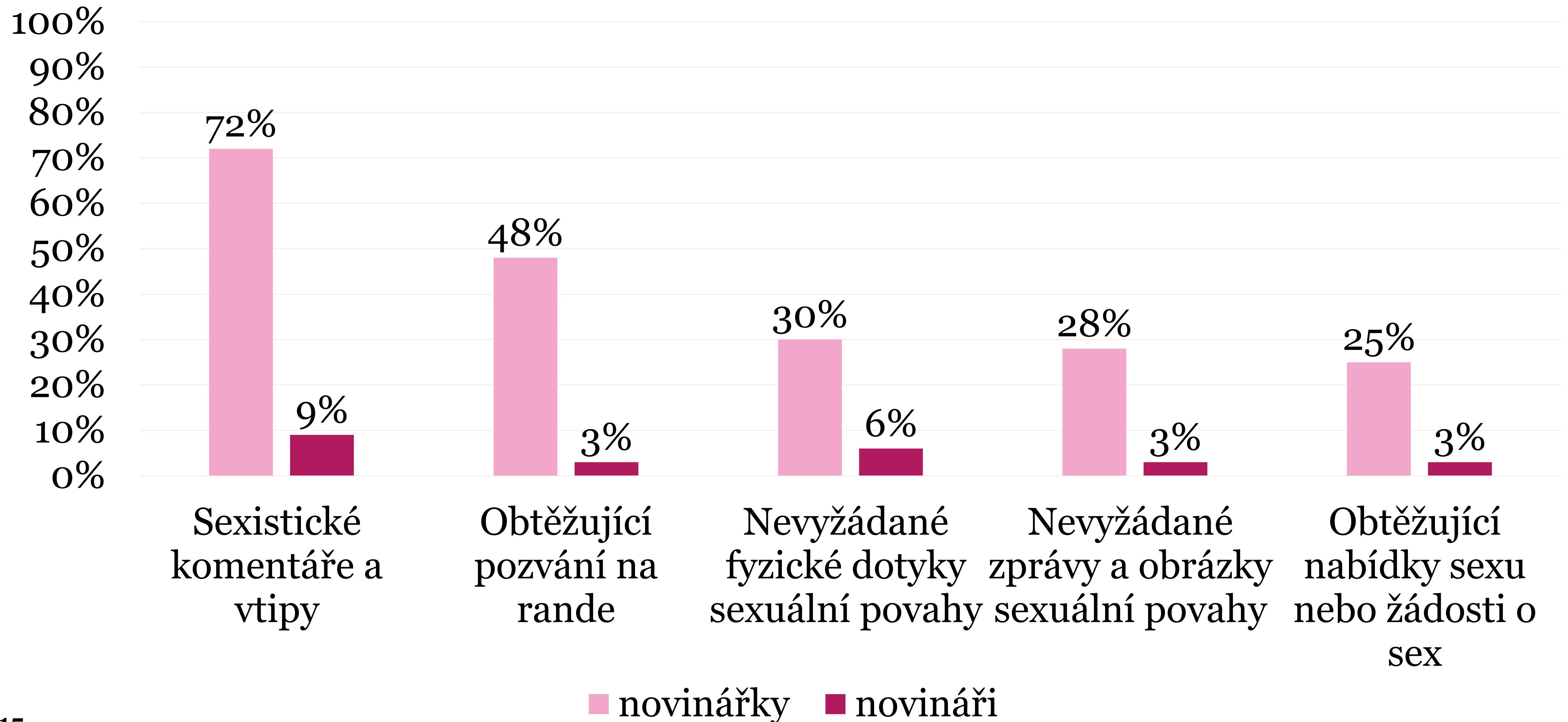
3. Sexuální obtěžování

- Nepříjemné pracovní prostředí a snižování sebevědomí
- Různé projevy a různí původci
- Nedostatek reflexe a zlehčování - nutná součást (ženského) života a něco, s čím se ženy musejí vyrovnat, pokud se chtějí v médiích prosadit
- Řešení: jasný písemně vypracovaný postup, jak a kam se obrátit s žádostí o pomoc a řešení; optimálně i někdo mimo redakce (ombudsman) + školení pro řadové zaměstnance i vedení

Vyhrožování sexuálním násilím a sexuální obtěžování

Zkušenosti s různými formami sexuálního obtěžování

*„Plácání po zadku od nadřízeného (i bičíkem),
neustálé komentování vzhledu a oblečení, po
tom, co jsem měla nějaký příspěvek, tak se
komentovalo pouze to, jak jsem u toho
vypadala.“*

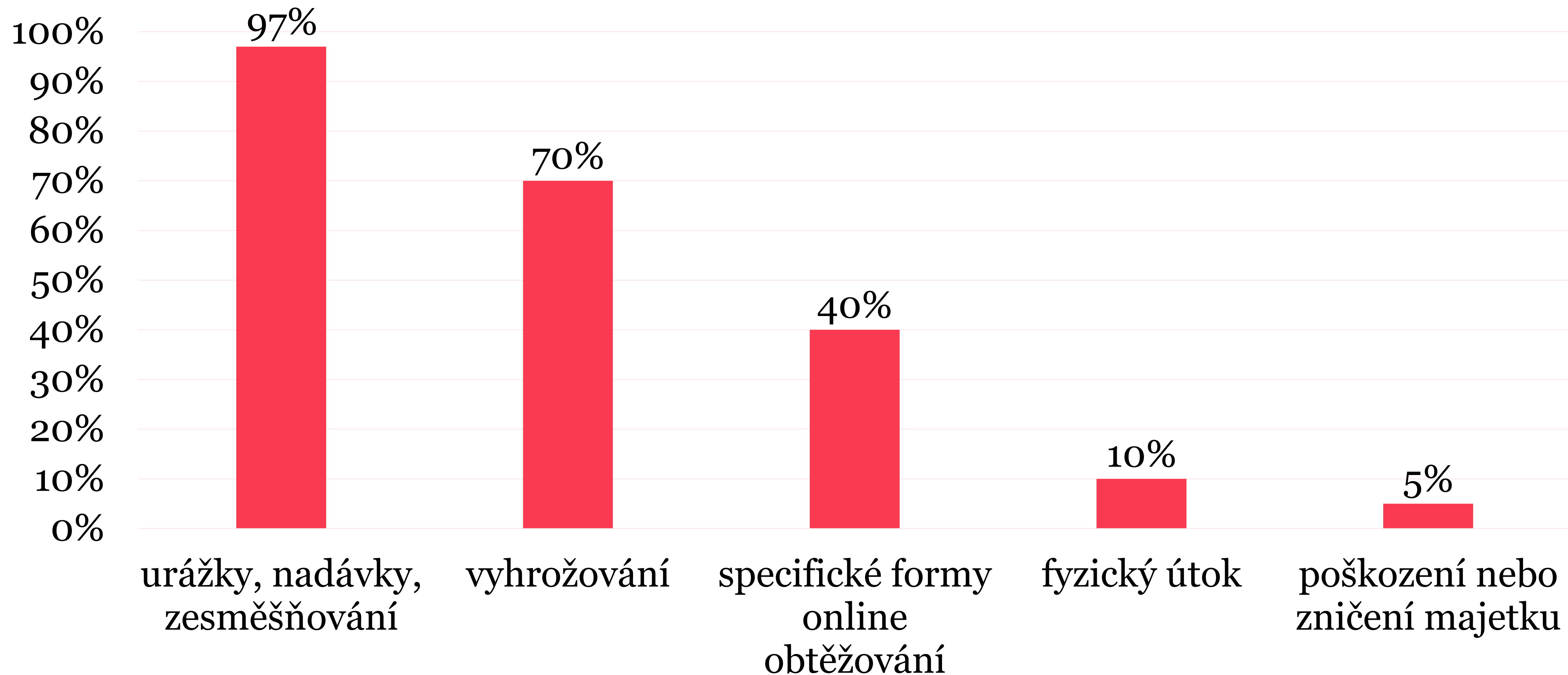

*„Ze strany kolegy, který mi zajel rukou až do rozkroku,
když jsem měla sukni a nakláněla se přes stůl, abych
zapojila nějaký přístroj pro úspěšné vedení porady.
Plácání po zadku na chodbách televize. Hlasité
komentáře o mé postavě od neznámých lidí na těchto
chodbách.“*

4. Nenávistné projevy

- Dopady na sebevědomí
- Zastrášující a umlčující efekt → omezování interakcí s publikem a stahování se z veřejného prostoru
- Menší chuť postupovat na viditelné pozice
- Řešení: jasný písemně vypracovaný postup, jak a kam se obrátit s žádostí o pomoc a řešení; ne-bagatelizace

Zkušenosti s nenávisnými projevy a násilím

„frigidní feministka, co nemá chlapa“

„vypadá hrozně, je stará, vyschlá atd.“

„no jo, studentka, ta ještě nic neví“

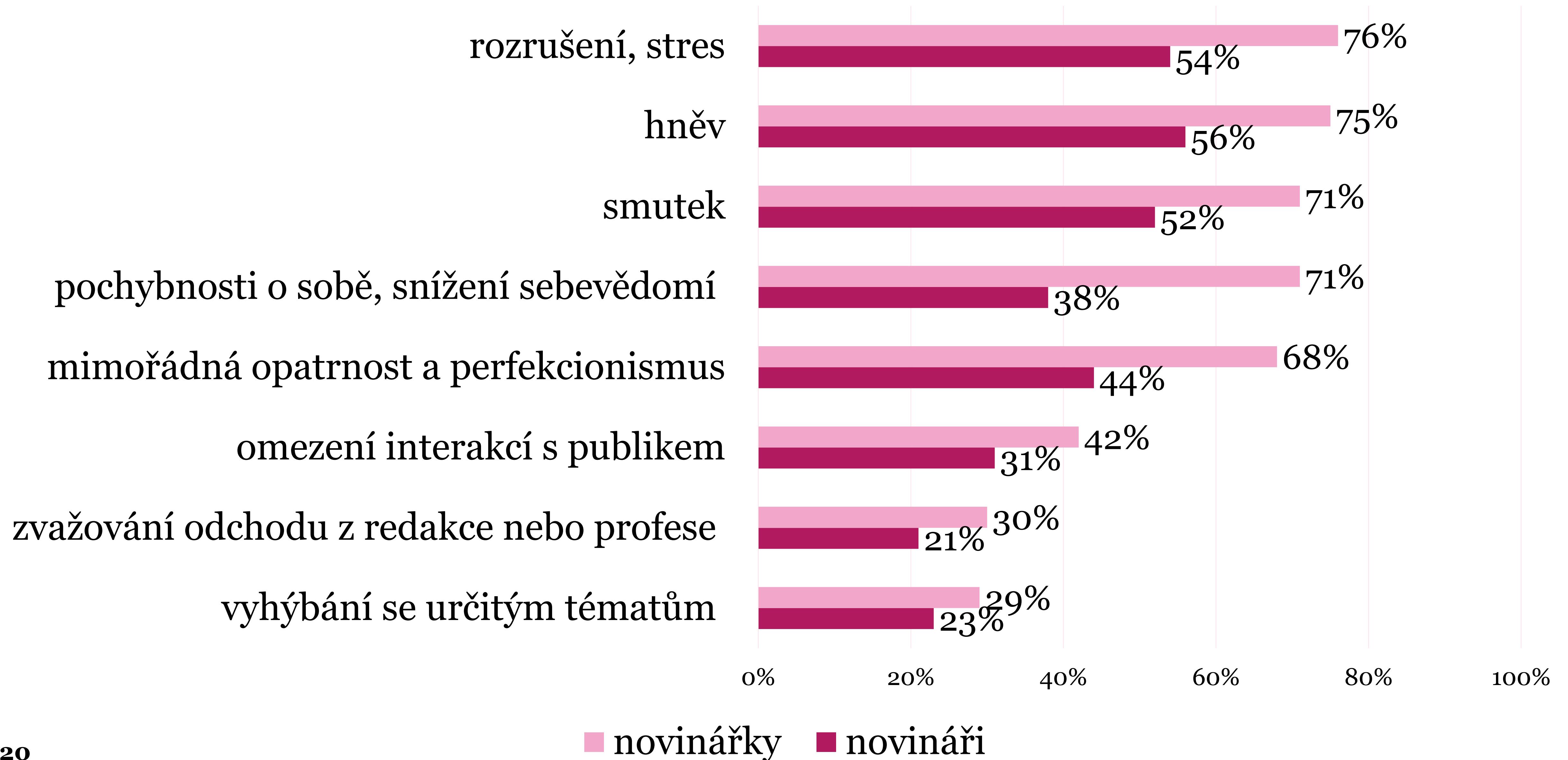

„vratte se, odkud přišel váš otec“

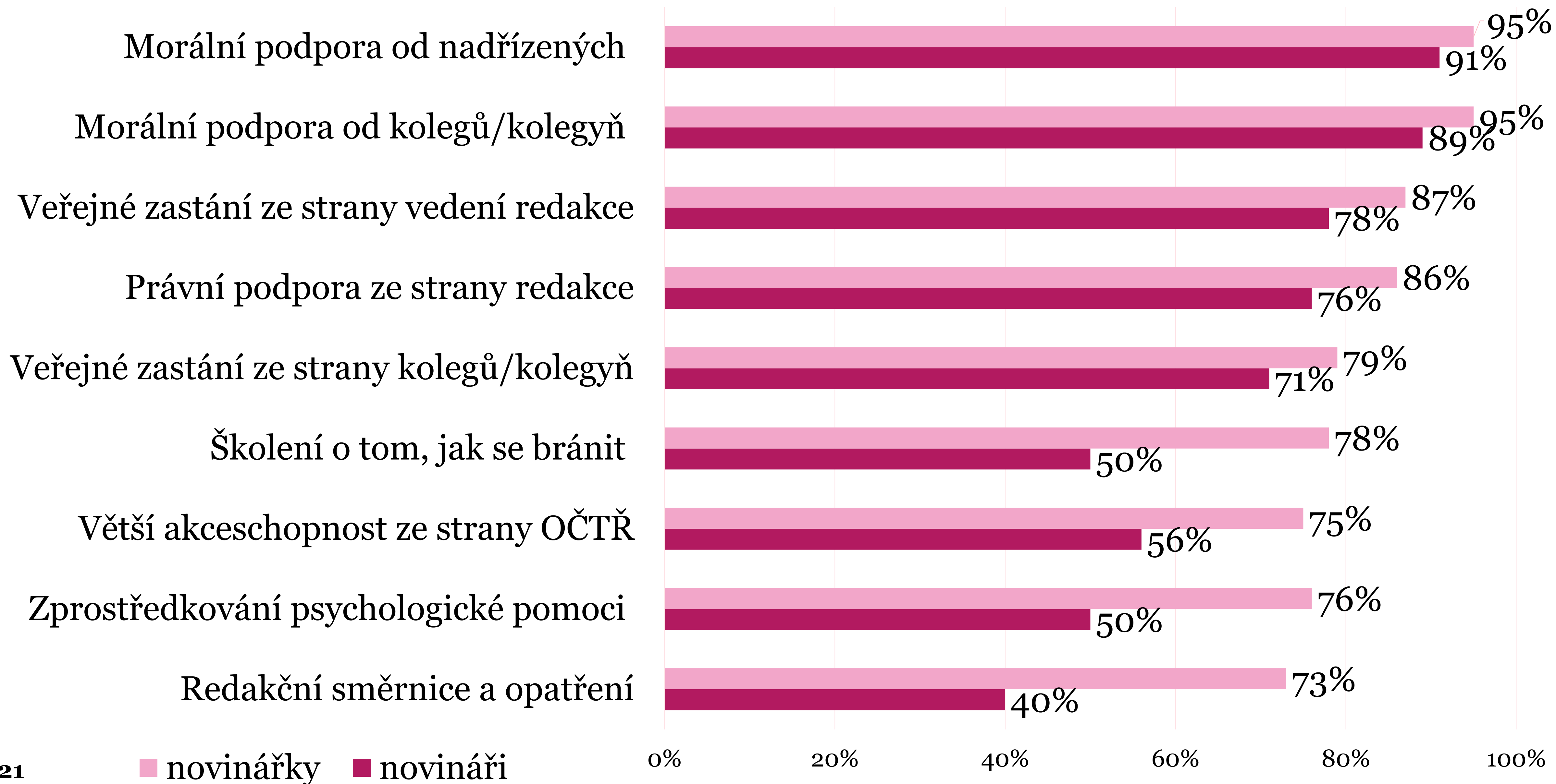

„ženská tomu nemůže rozumět, měla by jít radši do kuchyně vařit manželovi oběd apod.“

Pocitované dopady útoků ze strany veřejnosti

Vnímaná důležitost různých forem podpory

DĚKUJI ZA POZORNOST

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, PhD.
urbaniko@fss.muni.cz

ŽENY
v médiích